WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 2 października 2017 r.

ZP-KNPS.431.2.52.2017.EK

Pani
Jolanta Bagińska
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Jeleniej Górze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 7 i 8 września 2017 r. na podstawie art. 186 pkt 3 lit. a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r., poz. 697, ze zm.) kontrolerzy Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki, Grzegorz Kownacki – inspektor wojewódzki z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze przy ul. Podchorążych 15, zwanym w dalszej części niniejszego wystąpienia „Centrum lub PCPR". Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 9 czerwca 2017 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2017 roku.

Przedmiotem kontroli była ocena realizacji wypłat dodatku w wysokości 500 zł dla dzieci w pieczy zastępczej w okresie od 1 kwietnia 2016 roku do dnia kontroli, tj. do 7 września 2017 r. oraz usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2016 roku do dnia kontroli. Finansowanie dodatku wychowawczego i dodatku do zryczałtowanej kwoty o którym mowa w art. 115 ust. 2a ustawy, w myśl art. 181 pkt 3 ustawy należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat, a bezpośrednio w Powiecie Jeleniogórskim wykonuje je Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze. Do przyznawania takiej pomocy oraz do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu pieczy zastępczej, w tym w zakresie usamodzielnień wychowanków pieczy zastępczej, co zgodne jest z art. 182 ust. 3 ustawy,

Starosta Jeleniogórski upoważnił dwie osoby: Panią Jolantę Bagińską – Dyrektora PCPR, Upoważnieniem nr 1/D/12 z dnia 2 stycznia 2012 roku i Panią Monikę Kardyś - Kierownika Działu ds. Świadczeń i Pomocy Instytucjonalnej, Upoważnieniem nr 2/D/12, również z dnia 2 stycznia 2012 roku.

W okresie objętym kontrolą funkcję Dyrektora PCPR pełniła Pani Joanna Bagińska odpowiedzialna za realizację ocenianych zadań. W dniach kontroli wyjaśnień udzielała Pani Monika Kardyś, mająca w swoich obowiązkach zastępowanie Dyrektora w razie jego nieobecności. W zakresie działalności PCPR podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

(dowód: akta kontroli str. 16-17, 19-19a)

Kontrolę przeprowadzono na podstawie udostępnionych akt postępowań administracyjnych w sprawach o ustalenie prawa do dodatku wychowawczego i dodatku do zryczałtowanej kwoty w wysokości 500 zł dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego, akt postępowań administracyjnych w sprawach o przyznanie pomocy pełnoletnim wychowankom pieczy zastępczej na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie, na zagospodarowanie oraz zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej, a także pisemnych oświadczeń złożonych przez Dyrektora Centrum. Kontrola została odnotowana w Książce kontroli jednostki pod numerem 3. Ilekroć w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „ustawie" należy przez to rozumieć ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 80 ust. 1a i art. 115 ust. 2a ustawy (dodane przez art. 46 pkt 1 i 5 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci – Dz. U. z 2016, poz. 195, ze zm.) na każde dziecko w wieku do ukończenia 18. roku życia umieszczone w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego przysługuje dodatek wychowawczy lub dodatek do zryczałtowanej kwoty w wysokości 500 zł.

Na dzień 1 kwietnia 2016 roku, tj. dzień wejścia w życie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, na terenie powiatu jeleniogórskiego funkcjonowały 72 rodziny zastępcze spokrewnione (w których przebywało 77 dzieci poniżej 18 r.ż.), 19 rodzin zastępczych niezawodowych (w których przebywało 22 dzieci poniżej 18 r. ż.), 4 rodziny zastępcze zawodowe (z 9 dzieci), 2 rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego (z 2 dzieci). Na terenie powiatu nie było i nie ma nadal rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych, rodzinnych domów dziecka i placówek opiekuńczo –

wychowawczych typu rodzinnego. Na dzień 1 kwietnia 2016 r. ogólna liczba dzieci w wieku do 18. roku życia umieszczonych w wyżej wymienionych formach rodzinnej pieczy zastępczej wynosiła 110. Zgodnie z art. 49 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, rodziny zastępcze, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka oraz dyrektorzy placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie powyższej ustawy mogli składać wnioski o ustalenie prawa do dodatku wychowawczego lub dodatku do zryczałtowanej kwoty w wysokości 500 zł. Ustalenie i wypłata dodatków następowała w terminie 3 miesięcy licząc od dnia złożenia wniosku, z wyrównaniem od dnia 1 kwietnia 2016 roku, do 31 marca 2017 r., czyli na okres 12 miesięcy. W okresie pomiędzy 1 kwietnia a 1 lipca 2016 roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze wpłynęło 110 wniosków o ustalenie prawa do dodatku wychowawczego dla wychowanków rodzinnych form pieczy zastępczej. Natomiast na dzień kontroli tj. na 7 września 2017 roku, prawo do dodatku wychowawczego ustalone było dla 106 dzieci, w tym dla 24 nowych dzieci:

- 13 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych;
- 5 w rodzinach zastępczych niezawodowych;
- 3 w rodzinach zastępczych zawodowych;
- 3 w pogotowiach rodzinnych.

W okresie objętym kontrolą również wpłynął do Centrum wniosek od jednej rodziny pomocowej dla dwójki dzieci. (dowód: akta kontroli str. 18, 41)

Ocena prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawach o ustalenie prawa do dodatku wychowawczego dla każdego dziecka w wieku do 18. roku życia umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu jeleniogórskiego została przeprowadzona na podstawie wybranych dziesięciu akt postępowań podjętych w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 1 lipca 2016 r. i wszczętych z wniosku rodziny zastępczej lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka oraz dziesięciu akt postępowań podjętych w okresie od 2 lipca 2016 r. do dnia kontroli, tj. 7 września 2017 r. i wszczętych z wniosku rodziny zastępczej lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka (w tym 5 jako prolongaty, a 5 nowych). Analiza zgromadzonej w aktach dokumentacji pozwoliła na sformułowanie następujących ustaleń:

1) rodziny zastępcze oraz osoby prowadzące rodzinne domy dziecka składały wnioski o ustalenie prawa do dodatku wychowawczego na drukach przygotowanych przez Centrum na tzw. „wnioskach o przyznanie dodatku wychowawczego";

2) wnioski (druki) zawierały dane osobowe i adresowe osoby lub osób ubiegających się o dodatek, imienny wykaz dzieci objętych formą pieczy rodzinnej ze wskazaniem daty urodzenia, numeru PESEL, wskazanie numeru konta bankowego do przelewu środków finansowych, datę złożenia wniosku i podpis osoby ubiegającej się. Pozostałe informacje dotyczące adresu zamieszkania dziecka oraz stopnia pokrewieństwa (w przypadku rodzin zastępczych spokrewnionych), informację o postanowieniu sądowym na podstawie którego nastąpiło umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej oraz datę faktycznego umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej zawarte były w pozostałej dokumentacji danej rodziny i dziecka;
3) przyznanie dodatku wychowawczego nastąpiło w drodze decyzji, zgodnie z art. 88 ust. 4 ustawy;
4) wszystkie poddane ocenie decyzje przyznające dodatek wychowawczy zawierały elementy wskazane w art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Należy jednak zwrócić uwagę, że organem administracji publicznej uprawnionym do wydawania decyzji w indywidulanych sprawach dotyczących świadczeń, dodatków, środków finansowych, opłat oraz innych kwot z zakresu pieczy zastępczej jest starosta i to ten organ powinien widnieć na pierwszej stronie decyzji w jej lewym górnym rogu, a nie tylko z tyłu decyzji. Jako organ administracji publicznej wskazano w analizowanych decyzjach Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze, co należy uznać za uchybienie. Należy zatem w przyszłości prawidłowo oznaczać organ;
5) prawo do dodatku wychowawczego ustalano na okres 12 miesięcy, zgodnie z art. 87 ust. 1a ustawy;
6) zgodnie z art. 109 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego decyzje przyznające dodatek wychowawczy były skutecznie doręczane, wszystkie decyzje miały nadany rygor natychmiastowej wykonalności zgodnie z art. 108 § 1 Kpa;
7) w przypadku braku zmian w sytuacji rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka mających wpływ na prawo do dodatku wychowawczego, dodatek ten w formie nowej decyzji ustalano na okres kolejnych 12 miesięcy z urzędu, zgodnie z art. 87 ust. 1 pkt 1b ustawy;
8) organ wydający z urzędu decyzję o przyznaniu na okres kolejnych 12 miesięcy dodatku wychowawczego, zawiadamiał pisemnie zainteresowane rodziny o wszczęciu postępowania, tym samym dawał rodzinom prawo do uczestnictwa w tym postępowaniu i wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów, zgodnie z art. 61 § 4 Kpa.

(dowód: akta kontroli str. 21-41, 48-49, 50)

Na podstawie art. 140 - 153 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osobie pełnoletniej opuszczającej rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo – terapeutyczną przyznaje się pomoc:

- na kontynuowanie nauki,
- na usamodzielnienie,
- na zagospodarowanie.

Udziela się jej także pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i w uzyskaniu zatrudnienia, a także zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną. Każdy rodzaj pomocy udzielany jest na wniosek osoby zainteresowanej.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1 stycznia 2016 roku do 7 września 2017 roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze wpłynęło 7 wniosków od osób które w okresie kontrolowanym ukończyły 18 r.ż. i opuściły pieczę zastępczą, w tym:

a) 6 wniosków o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki,
b) 1 wniosek o przyznanie pomocy na usamodzielnienie.

W tym okresie udzielono również pomocy osobom, które przed okresem objętym kontrolą ukończyły 18 r.ż., ale w okresie objętym kontrolą złożyły wniosek o pomoc, w tym:

a) 19 wniosków o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki,
b) 6 wniosków o przyznanie pomocy na usamodzielnienie,
c) 1 wniosek o przyznanie pomocy na zagospodarowanie. (dowód: akta kontroli str. 11 - 15)

Ocena prawidłowości prowadzonych postępowań administracyjnych w sprawach o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie została przeprowadzona na podstawie akt postępowań administracyjnych wszczętych w okresie objętym kontrolą. Analizie formalnej i merytorycznej poddano akta pierwszych dziesięciu osób z rejestru, w tym pięć wniosków o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki, cztery wnioski o przyznanie pomocy na usamodzielnienie oraz jeden wniosek o przyznanie pomocy na zagospodarowanie. Analiza zgromadzonej w aktach dokumentacji pozwoliła na sformułowanie następujących ustaleń:

1) wnioski o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie złożone zostały w Centrum przez pełnoletnie osoby, które opuściły różne formy pieczy zastępczej;
2) w aktach postępowań administracyjnych zgromadzono w każdym przypadku następujące dokumenty w oryginałach lub potwierdzonych kopiach: indywidualny

plan usamodzielnienia wraz z modyfikacjami (jeżeli były konieczne), pisemne wskazanie opiekuna usamodzielnienia, postanowienie sądowe o umieszczeniu w pieczy zastępczej, zaświadczenie o czasie przebywania w pieczy zastępczej, oświadczenie strony o dochodzie uzyskanym w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku, zaświadczenie ze szkoły lub uczelni o nauce w przypadku ubiegania się o pomoc na kontynuację nauki, akt urodzenia, potwierdzenie zameldowania;

3) w aktach osób ubiegających się o pomoc znajdowały się tzw. „karty osób ubiegających się o pomoc pieniężną na ...", w których (w jednym dokumencie) zebrane były wszystkie informacje niezbędne do udzielenia którejkolwiek pomocy;
4) wszystkie poddane ocenie decyzje przyznające pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie zawierały elementy wskazane w art. 107 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego. Należy jednak zwrócić uwagę, że organem administracji publicznej uprawnionym do wydawania decyzji w indywidulanych sprawach dotyczących świadczeń, dodatków, środków finansowych, opłat oraz innych kwot z zakresu pieczy zastępczej jest starosta i to ten organ powinien widnieć na pierwszej stronie decyzji w jej lewym górnym rogu, a nie tylko z tyłu decyzji. Jako organ administracji publicznej wskazano w analizowanych decyzjach Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze, co należy uznać za uchybienie. Należy zatem w przyszłości prawidłowo oznaczać organ;
5) decyzje w wyżej wymienionych sprawach wydane były z zachowaniem okresu wskazanego w art. 35 § 3 Kpa oraz skutecznie doręczone zgodnie z art. 109 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego;
6) w każdym badanym przypadku wysokość przyznanej pomocy na kontynuację nauki wynosiła 500 zł, co zgodne jest z art. 146 ust. 2 ustawy;
7) w przypadku udzielania pomocy na usamodzielnienie wysokość kwot była uzależniona od czasu pobytu w pieczy zastępczej i zgodna z art. 149 ust. 1 ustawy;
8) w przypadku udzielania pomocy na zagospodarowanie kwota była zgodna z art. 150 ust. 1 ustawy. (dowód: akta kontroli str. 58 – 71)

Zgodnie z art. 140 ust. 1 pkt 3 ustawy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze zapewnia bezpłatną pomoc prawną i psychologiczną. Poradnictwo udzielane jest w siedzibie Centrum. Osoby zainteresowane uzyskaniem porady prawnej przyjmowane były przez prawnika w poniedziałki od 12.30 do 15.30 (do 27.01.2017 r.), obecnie dyżury

wyznaczone są w czwartki od 7.30 do 15.30. Wsparcia i pomocy psychologicznej udziela w każdy dzień tygodnia (oprócz sobót i niedziel) trzech psychologów, a do 30 czerwca 2017 r. czterech, zarówno w godzinach rannych jak i popołudniowych.

W jednostce kontrolowanej nie stwierdzono występowania nieprawidłowości, a jednostkowe uchybienia nie mają wpływu na poprawne funkcjonowanie jednostki, w związku z tym nie wydaje się zaleceń pokontrolnych. (dowód: akta kontroli str. 74)

Pouczenie:

Zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego składa się na zasadach określonych w art. 197d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r., poz. 697, ze zm.).

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Dariusz Zwolski
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
POLITYKI SPOŁECZNEJ

.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)

.....
(przewodniczący zespołu inspektorów)

.....
(członek zespołu inspektorów)